

րած էին երկու հայ խոհարար եղբայրներ, մին՝ հաստատուած Վիեննա և միւսը՝ Պոլտարեչտ և Այն որ այս վերջին քաղաքին մէջ հաստատուած էր, Վիեննա՝ իր եղբոր ղրկած էր շատ կարեւոր նամակ մը (այժմ պահուած Վիեննայի թանգարանին մէջ), որով ճշգրիտ տեղեկութիւններ կու տար թրքական բանակի ուժին, շարժումներուն և ծրագիրին վրայ: Այս նամակը մեծ օգտակարութիւն ունեցած էր՝ իբր ուղեցոյց ծառայելով քրիստոնեայ բանակին:

Նոյնպէս կը յիշուի թոգատցի Գաբրիէլ անուն նկարիչ մը, որ 1682ին Պաղտատէն ճամբայ ելլելով և ամբողջ Փոքր Ասիան ճեղքելով անցած է Ռուսիոյ և Պելկրատէն գացած է Պոլտարեչտ, որ այն ատեն թուրք տիրապետութեան տակ կը գտնուէր: Այս նկարիչը Պոլտարեչտէն գաղտնի նամակներ կը գրէր (հայերէն լեզուով) Վիեննայի Ս. Ստեփաննոս Մայր եկեղեցիի կանոնիկոս Ներսէս վրդ. Երեւանցիին (+ 1704), որ զանոնք կը թարգմանէր Լէփոլտ կայսեր: Կայսրը, շնորհիւ այս տեղեկատուութեանց, կրցաւ 1686ին գրաւել Պոլտարեչտը:

Ներսէս վրդ. այս առթիւ կայսեր մատրանապետը եղաւ(1):

(1) Ներսէս վրդ. Երեւանցի, ըստ ոմանց Վրացի, Ուրբանեան դպրոցի աւակեցեցեւէն էր: Հռոմի մէջ հայածէս եպիսկոպոս չորս-հրեյուն համար Լեհաստան գացած է Բոքականայի հրամանով եւ ձեռնադրուած՝ Լեհիկի մէջ Նիկոլ Թորոսովիչ եպիսկոպոսէն: Յետոյ Հռոմ դառնալու համար Վիեննայէն անցած ասեմ, — վասնզի հոն սասիկ ժանսխիս համահարակ կար — Ներսէս վրդ. աներկիւղ կը կատարէ իր Բահանայական պատօնը, ժանսխիս վարակեալն ինքն հաղորդութիւն տալով եւ վերջին օծում կատարելով: Վիեննայի եպիսկոպոսը, իբր զնահանութիւն, Բոքականայի արտօնութեամբ գլխի կ'առնուանէ Պէնէճիցիասոս (ժառանգաւոր) արքեպիսկոպ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին:

Պոլտարեչտի գրաւումէն յետոյ, իր կատարած քաղաքա-